وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی
ژمارە: ١٠٧١٢ لە ٢٠١٧/٨/٢

ڕێنمایی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠١٧
تایبەت بە مەرج و ڕێنماییەکانی وەرگرتن لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان بۆ ساڵی خوێندنی ٢٠١٧-٢٠١٨

پلان و ئامانج و دیدی وەزارەت:

لەژێر ڕۆشنایی یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی (٢٠١٣)ی زانکۆ تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان و بەمەبەستی ڕێکخستنەوەو چەسپاندنی دادپەروەری و شەفافیەت لە پرۆسەی وەرگرتن و دڵنیابوونەوە لە ئاستی زانستی لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان، مەرج و ڕێنماییەکانی تایبەت بە وەرگرتن لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان بۆ ساڵی خوێندنی (٢٠١٧-٢٠١٨) پلانی وەزارەتمان دەبێت لە ڕووی پێوەرەکان، کە لەهەمانکاتدا ئامانج تێیدا پاراستنی مافی قوتابی/خوێندکارانە لە بەدەستهێنانی هەلی خوێندن لە زانکۆو پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان و بەدیهێنانی هاوسەنگی لە وەرگرتن لە نێوان دەرچوان و بازاری کار بە جەختکردنەوە لە پاراستنی کوالیتی خوێندن و جێبەجێکردنی بنەماکانی دڵنیایی جۆری و هاندانی زانکۆ وپەیمانگە تایبەتەکانە بۆ ئەنجامدانی پرۆسەی وەرگرتن و ڕاپی کردنی کارەکانی تۆمارەکانیان بەشێوەیەکی ڕێکوپێك کە خزمەت بە قوتابیان/خوێندکاران و پرۆسەی خوێندن بکات.

یەکەم: مافی وەرگرتن و پێشکەشکردن

١- هەر قوتابیەك/خوێندکارێك کە فۆرمی وەرگرتن پێشکەش دەکات مەرج نییە وەربگیرێت، چونکە وەرگرتن بەپێی چەند پێوەرێکی تایبەت و لەسەر بنەمای کێبڕکێی کۆنمرە لەگەڵ قوتابیان/خوێندکارانی تردا دەبێت.

٢- وەرگرتن لەبەشەکان بەشێوازی سیستەمی ئەلیکترۆنی(PS Line) جێبەجێ دەکرێت، بۆیە قوتابی/خوێندکار مافی وەرگرتنی هەیە تەنها لە یەك بەش لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان.

٣- قوتابی/خوێندکار مافی نییە لە هەمان کاتدا لە زانکۆیەکی حکومی و زانکۆیەکی تایبەت بخوێنێت، ئەگەر لە هەردووکیان وەرگیرا بوو، ئەوا پێویستە لە هەفتەی یەکەمی دوای ڕاگەیاندنی ناوەکان بڕیاری خۆی بدات و داوای کێشانەوەی دۆسییە و سڕینەوەی ناو لە زانکۆی حکومی یان لە زانکۆ تایبەتەکە بکات، بەپێچەوانەوە لێپێچینەوەی یاسایی لەگەڵ دەکرێت.

٤- قوتابی/خوێندکار مافی هەیە لە کاتی پێشکەشکردن، (٣) هەڵبژاردە (اختیار) پڕبکاتەوە لە بەشەکانی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان، ڕیزبەندی و هەڵبژاردەکان (اختیارات) بە پێی بڕیار و ئارەزووی خوێندکار/ قوتابی دەبێت. ئەمە پێوەرێکی گرنگ و سەرەکییە لە دیاریکردنی شوێنی وەرگرتن. پێویستە لەسەر قوتابی/خوێندکار ڕەچاوی مەرجە گشتی و تایبەتییەکانی وەرگرتن بکات و تەنها ئەو خوێندن و بەشانە هەڵبژێرێت کە لەگەڵ ئارەزووی خۆی و لقی خوێندنی ئامادەییەکەی و کۆنمرەکەی دەگونجێت، بۆیە بیانووی بەهەڵە پڕکردنەوەی نامێنی.

دووەم: مەرجە گشتییەکانی وەرگرتن

ئەو قوتابی/خوێندکارەی لەزانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان وەردەگیرێت،پێویستە ئەم مەرجانەی خوارەوەی تێدابێت:

١- دەرچووی ئامادەییەکان (زانستی و وێژەیی و پیشەییەکان)ی سەر بە وەزارەتی پەروەردەی هەرێمی کوردستان یان حکومەتی عێراقی فیدراڵ بێت و بڕوانامەکەی لەلایەن بەڕێوەبەرایەتی گشتیی پەروەردەی پارێزگاکەیەوە پەسەند کرابێت.

٢- دەرچووی پەیمانگە پێنج ساڵییەکانی سەر بە وەزارەتی پەروەردە یان پەیمانگە دوو ساڵییەکانی سەر بە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی لە بەشە هاوشێوەکانی خۆیان وەردەگیرێت.

٣- دەرچوانی دەرەوەی وڵات بە مەرجێك لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەزموونەکانی سەر بە وەزارەتی پەروەردە بەرابەرکردنی بڕوانامەی ئەنجامدابێت.

٤- لە پشکنینی پزیشکی دەرچووبێت، بەپێی ئەو مەرجە تایبەتییانەی بۆ هەر خوێندنێك دیاریکراوە.

٥- دەرچوانی ساڵی خوێندنی (٢٠١٦-٢٠١٧) بە دەرچووی ئەمساڵ ئەژمار دەکرێن، وە دەرچووانی گشت ساڵەکانی پێشووی خوێندن بە دەرچووانی ساڵانی ڕابردوو ئەژمار دەکرێت.

٦- هیچ نمرەی بەخشراو بەدەرچووانی (ئەمساڵ و ساڵانی رابردوو) نادرێت.

٧- پێویستە تەمەنی قوتابی/خوێندکاری پێشکەشکار بۆ هەردوو کۆلێژی پزیشکی و ئەندازیارییەکان لە (٣٥) ساڵ زیاتر نەبێت.

سێیەم:مەرجی خوێندن لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان

١- کۆنمرەی وەرگرتن بۆ سەرجەم پەروەردەکانی هەرێم وەکو یەك دەبێت ماف و جیاوك (أمتياز) بەهیچ پەروەردەیەك نادرێت بە بیانووی هێنانی کەمی کۆنمرە بۆ قوتابیانی/خوێندکارانی سنووری پارێزگاکان .

٢- خوێندن لە کۆلیژە پزیشکی و ئەندازیارییەکان تەنها بەیانیان دەبێت.

٣- ئاماژە بە فەرمانی وەزاریمان ژمارە (ن/٤٦٠) لە (٢٠١٧/٣/٢٩) ئەژمارکردنی نمرەی هەردوو وانەی زمانەکانی کوردی و عەرەبی بۆ وەرگرتن لە کۆلیژ و بەشەکانی (کۆمەڵەی پزیشکی و ئەندازیاری و زانست) بەشێوەی ئارەزوومەندانە (اختياري) دەبێت.

٤- ڕێژەی قوتابی/ خوێندکار بۆ هەر مامۆستایەك لە بەشە زانستییەکان و زانستە مرۆییەکان بەپێ ی ڕێنمایی ژمارەی (٣)ی ساڵی ٢٠١٦ دەبێت.

٥- پێش پێشکەش کردنی داواکاری وەرگرتن لەلایەن قوتابیان/خوێندکاران، دەبێت ئاشنا بکرێن بە مەرج و ڕێنماییەکانی وەزارەتمان.

٦- زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لەدوای پەسەندکردنی پلانی وەرگرتن لەلایەن وەزارەتەوە دەتوانن دەست بەڕاگەیاندنی ناوی وەرگیراوان بکەن، بەمەرجێك (٣) ڕۆژ دوای راگەیاندنی ناوی قوتابیان/خوێندکاران بێت لە ناوەندی وەرگرتن (Zanko Line) بۆ زانکۆ حکومییەکان.

٧- پەسەندکردنی پلانی وەرگرتنی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان بەندە بە جێبەجکردنی گشت پێوەر و ڕێنماییەکانی دڵنیایی جۆری.

٨- قوتابی/خوێندکاری پێشکەشکار لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان تا دەرچوونی ڕەزامەندی وەرگرتن لە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی و فەرمانی زانکۆیی (فەرمانی کارگێری) وەرگرتنی بۆ دەرنەچێت بە قوتابی/خوێندکاری وەرگیراو ئەژمار ناکرێت.

٩- هەر هەڵەیەك یان ساختەیەك لە فۆڕمی وەرگرتن و بڕوانامەی پاڵێوراوان و دۆکیومێنتەکانیان هەبێت یاخود وەرگرتنەکەی بەدەربێت لە ڕێنماییەکانی زانکۆ، وە خودی قوتابی/ خوێندکار بەرپرسە و ناوی لە لیستی وەرگیراوان دەکرێتە دەرەوە بەبێ قەرەبوو کردن. لە هەر قۆناغێکی خوێندن بێت دادەبڕێت وە ئەگەر خوێندنیشی تەواو کردبێت ئەوا بڕوانامەکەی لێوەردەگیرێتەوە و لێپرسینەوەی یاساییان لەگەڵدا دەکرێت.

١٠- قوتابی/خوێندکار پاش دەرچوونی ناوی لە سیستەمی (PS Line) پێویستە لە ماوەی سێ ڕۆژ ناوی خۆی تۆمار بکات و گرێبەست مۆر بکات. بە پێچەوانەوە زانکۆ یان پەیمانگە بۆی هەیە ناوی بسرێتەوە وە قوتابی/خوێندکاری یەدەگ ئەوانەی پێوەری وەرگرتنیان بە پێی ریزبەندی کۆنمرەی تێدایە وە بەدادپەروەری دەخرێتە شوێنیان.

١١- دوای وەرگرتنی قوتابی/خوێندکار لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان پێویستە لە ماوەی (١٥) ڕۆژ بڕوانامەی ڕەسەن پێشکەش بکات.

١٢- هەر هەڵەیەك لە ڕیزبەندی لیستی وەرگیراوانی زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان هەبێت یان هەر کەسێك بە نادادپەروەری لە لیستی وەرگیراوان دانرابێت ئەوا ناوی لە لیستی وەرگیراوان دەخرێتە دەرەوە و یەکێك لە قوتابی/خوێندکارە یەدەگەکان بەپێی زنجیرەی شایستەبوونی کۆنمرەی دەخرێتە شوێنی دوای ڕەزامەندی وەزارەت.

١٣- بۆ بەرزکردنەوەی ئاستی زانستی و ڕەچاوکردنی دڵنیایی جۆری لە پرۆسەی خوێندن، هەر زانکۆیەك دەتوانێ ڕێژەی دانراو لە کۆنمرەکان بەرز بکاتەوە لەو کۆنمرانەی لەلایەن وەزارەت بۆ مەرجی وەرگرتن دانراوە.

١٤- خوێندن لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە ڕووی دەوام و تاقیکردنەوە بە کردارەکی دەبێت و بە ئەندامبوون لە دوورەوە یان بە کراوەیی نابێت، وە تاقیکردنەوەی لەسەر (١٠٠٪) ڕێگا پێنەدراوە.

١٥- ماوەی خوێندن لە زانکۆ تایبەتەکان (٤) ساڵە، دەرچووان لێیان بڕوانامەی زانکۆیی بەرایی (بەکالۆریۆس) لە بواری پسپۆرییەکەی پێدەبخشرێت و لەگەڵ ڕەچاوکردنی ماوەی خوێندن لە پسپۆرییە پزیشکی و ئەندازەییەکان و یاسا، وە ڕەچاوکردنی ئەو زانکۆیانەی کە پەیرەوی سیستەمی **Credit** دەکەن.

١٦- ماوەی خوێندن لە پەیمانگە تایبەتەکان (٢) ساڵە، دەرچووان لێیان بڕوانامەی (دبلۆم)ی لە بواری پسپۆرییەکەی پێدەبخشرێت.

چوارەم: مەرجە تایبەتییەکانی وەرگرتن بۆ پۆلی دوانزەی ئامادەیی (زانستی و وێژەیی).

بۆ وەرگرتن لە	تێکرای نمرەی پۆلی دوانزە	بەمەرجێك
بەشی پزیشکی ددان	٩٠% کەمتر نەبێت	هەرسێ وانەی زیندەوەرزانی و کیمیا و فیزیا لە (٢٢٥)کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم، دەرچووی بەشی زانستی بێت.
بەشەکانی ئەندازیاری تەلارسازی (بیناسازی) و شارستانی	٨٠% کەمتر نەبێت	کۆنمرەی هەردوو وانەی (فیزیا و بیرکاری)ی لە (١٤٠) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم، دەرچووی بەشی زانستی بێت.
بەشی ئەندازیاری نەوت	٧٧% کەمتر نەبێت	کۆنمرەی هەرسێ وانەی (بیرکاری و کیمیا و فیزیا) لە (٢١٠)کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم، دەرچووی بەشی زانستی بێت.
بەشەکانی ئەندازیاری کۆمپیوتەر و گەیاندن، کۆمپیوتەر، کارەبا، میکانیک، دیزاینی ناوخۆ، ووزە، بەرهەمهینان، سیستەمی کۆنترۆل کردن، رووپێویی و هێکاری، میکاترۆنیك	٧٥% کەمتر نەبێت	کۆنمرەی هەردوو وانەی (بیرکاری و فیزیا)ی لە (١٣٥) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم، دەرچووی بەشی زانستی بێت.
بەشی ئەندازیاری ژینگە	٧٠% کەمتر نەبێت	کۆنمرەی هەرسێ وانەی (زیندەوەرزانی و فیزیا و کیمیا)ی لە (٢٠٠) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم، دەرچووی بەشی زانستی بێت.
بەشەکانی کۆلیژی زانست (زانستی کۆمپیوتەر، تەکنەلۆجیای زانیاری، سیستەمی زانیاری، زانستی ژینگە)	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی کۆلیژی زانست (بایۆلۆجی، شیکردنەوەی نەخۆشییەکان، چارەسەری سروشتی)	٦٢% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی زیندەوەرزانی لە (٦٢%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
کۆلیژی زانست بەشی (ماتماتیک)	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی ماتماتیک لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
کۆلیژی زانست بەشی (فیزیا)	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی فیزیا لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
بەشی یاسا	٦٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
بەشەکانی پەیوەندییە نێودەوڵەتییەکان و دیبلۆماسیەت ، پەیوەندیە گشتیەکان، زانستە ڕامیاریەکان، رامیاری گشتی, زانستە نێودەولەتیەکان	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
بەشەکانی لێکۆڵینەوەی نێودەڵەتی، لێکۆڵینەوەی ئاڕاستەکراوەکان	٥٧% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.

بەشی زمانی کوردی	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت ونمرەی وانەی زمانی کوردی لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
بەشەکانی زمانی ئینگلیزی، ئەدەبی ئینگلیزی	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت ونمرەی وانەی زمانی ئینگلیزی لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
بەشی وەرگێڕان	٥٨% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت ونمرەی وانەی زمانی ئینگلیزی لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
بەشی زمانی عەرەبی	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت ونمرەی وانەی زمانی عەرەبی لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە خولی یەکەم یان دووەم.
بەشی زمانی فەرەنسی	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
بەشی شوێنەوار	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
کۆلیژی پەروەردە بەشی ماتماتیک	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی بیرکاری لە (٦٠%) کەمتر نەبێت .
کۆلیژی پەروەردە بەشی فیزیا	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی فیزیا لە (٦٠%) کەمتر نەبێت لە.
کۆلیژی پەروەردە بەشی بایۆلۆجی	٦٢% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی زیندەوەرزانی لە (٦٢%) کەمتر نەبێت.
کۆلیژی پەروەردە بەشی کیمیا	٥٧% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت نمرەی وانەی کیمیا لە (٦٠%) کەمتر نەبێت.
بەشی پەروەردەی هونەری شێوەکار	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
بەشەکانی کۆلیژی پەروەردە (پەروەردەی گشتی، باخچەی ساوایان، پەروەردەی تایبەت، پەروەردەی وەرزشی، کۆمەڵناسی)	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی و وێژەیی بێت.
بەشی کۆلیژی ئاداب و هونەر (ڕاگەیاندن)	٥٨% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی یان وێژەیی بێت.
بەشی هونەری دیزاینی ناوخۆ	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی کۆلیژی کارگێری و ئابووری (ژمێریاری، ئابووری، دارایی و بانک ،کارگێری کار، بەڕێوەبردنی کار، بەڕێوەبردن و ئابووری، کارگێری یاسا، کارگێری تەندروستی، بازارگەری، کارگێری ئۆتێلەکان، کارگێری گەشتیاری، کارگێری زانیاری، سیستەمی زانیاری کارگێری، کارگێری گشتی، میوانداری گەشت و گوزار)	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی یان وێژەیی بێت.

بەشی ژمێریاری بە تەکنەلۆجیای زانیاری، سیستەمی زانیاری کارگێری	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکانی (ژمێریاری ،گەشتوگوزار، کارگێری کار ، کارگێری یاسا، کارگێری بانکیەکان، کارگێری نەوت و گاز)	کراوە	دەرچووی لقی زانستی یان وێژەیی بێت.
بەشەکانی پەیمانگە پزیشکیەکان (دەرمانسازی)	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی پەیمانگە پزیشکیەکان (دروست کردنی ددان)	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکان (تەکنەلۆجیای زانیاری، زانستی کۆمپیوتەر, Network ، BIT)	کراوە	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی پەیمانگەی نەوت (تەکنیکی هەڵکەندن، پاڵاوتنی نەوت و تەکنیکی گاز، پاڵاوتنی نەوت – کارپێکردن و کۆنترۆڵ، رووپێوی نەوت)	کراوە	دەرچووی لقی زانستی بێت.
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکانی (زمانی ئینگلیزی)	کراوە	دەرچووی لقی زانستی یان وێژەیی بێت.
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکانی (رێنمایی کشتوکاڵ)	کراوە	دەرچووی لقی زانستی بێت.

پێنجەم: مەرجە تایبەتییەکانی وەرگرتن بۆ دەرچووانی لقە پیشەییەکان

بۆ وەرگرتن لە	تێکرای نمرەی	بەمەرجێك
بەشی ئەندازیاری تەلارسازی، شارستانی	٩٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەسازی بەشی وێنەی ئەندازەیی بێت.
بەشی ئەندازیاری میکانیک	٩٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەسازی بەشی میکانیك بێت.
بەشی ئەندازیاری کارەبا	٨٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەسازی بەشی کارەبا بێت.
بەشی ئەندازیاری کۆمپیوتەر، کۆمپیوتەر و گەیاندن	٨٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەیی بەشی تەکنەلۆجیای زانیاری (IT) یان چاککردنەوەی کۆمپیوتەر بێت.
بەشی تەکنەلۆجیای زانیاری و بەشی سیستەمی زانیاری	٧٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەیی بەشی تەکنەلۆجیای زانیاری (IT) یان چاککردنەوەی کۆمپیوتەر بێت.
بەشی ژمێریاری	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی بازرگانی بێت.
بەشی دارایی و بانك	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی بازرگانی بێت.
کارگێری کار	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی بازرگانی بێت.
بەشی تەکنیکی هەلکەندن لە پەیمانگەی نەوت	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەسازی بەشی میکانیک بێت.

بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکانی ژمێریاری,کارگێری بانکیەکان , کارگێری کار	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی بازرگانی بێت. رێژەی (٣٠%) پلانی وەرگرتن بۆ ئەم بەشە دەبێت
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکان (تەکنەلۆجیای زانیاری, زانستی کۆمپیوتەر , کۆمپیوتەر نێت ۆرک)	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی پیشەیی بەشی IT یان چاککردنەوەی کۆمپیوتەر بێت. رێژەی (٣٠%) پلانی وەرگرتن بۆ ئەم بەشە دەبێت
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکان (گەشتوگوزار)	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی ئامادەیی گەشتوگوزار رێژەی (٣٠%) پلانی وەرگرتن بۆ ئەم بەشە دەبێت
بەشەکانی پەیمانگە تەکنیکیەکانی (رێنمایی کشتوکاڵ)	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی ئامادەیی ئامادەیی کشتوکاڵ رێژەی (٣٠%) پلانی وەرگرتن بۆ ئەم بەشە دەبێت

شەشەم: مەرجە تایبەتییەکانی وەرگرتن بۆ دەرچووانی پەیانگە پێنج ساڵییەکانی سەر بە وەزارەتی پەروەردەی هەرێم.

بۆ وەرگرتن لە	تێکرای نمرەی	بەمەرجێك
بەشەکانی تەکنەلۆجیای زانیاری و سیستەمی زانیاری زانستی کۆمپیوتەر	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی Network یان Programmingیان Web Design بێت.
بەشەکانی زمانی ئینگلیزی و وەرگێڕان	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی زمانی ئینگلیزی بێت.
بەشەکانی ژمێریاری و کارگێری کار	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی کارگێری یان ژمێریاری بێت.
بەشی وەرزش	٦٠%کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی وەرزش بێت.
بەشی هونەری شێوەکاری	٦٥%کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی هونەر بێت.

تێبینی:

١- دەرچووانی ئامادەیی و پەیانگە پیشەییەکان ئەوانەی لە دەرەوەی ولات خوێندنیان تەواو کردووە و بڕوانامەکانیان لە وەزارەتی پەروەردەی هەرێم یەکسانکراوە دەتوانن بۆ بەشی هاوشێوە داواکاری وەرگرتن پێشکەش بکەن. بەڵام ئەگەر پسپۆڕی بڕوانامەکەی روون نەبوو، ئەوا لیژنەی باڵا بڕیار لەسەر بەشی هاوشێوەی دەدات.

٢- قوتابی/خوێندکارانی دەرچووی ئامادەیی لە دەرەوەی وولآت کە بڕوانامەکانیان بە پیشەیی هاوتا دەکرێت لەلایەن وەزارەتی پەروەردەی هەرێمەوە, ئەگەر لە (٩) ساڵ و زیاتر بە زمانی ئەو وولآتە خوێندبوویان کە تیایدا ژیاون، ئەوا لە کاتی گەڕانەوەیان بۆ هەرێم مافی ئەوەیان هەیە لەو بەشانەی زمان، کە لە دەرەوەی وولآت خوێندنیان پێ تەواو کردووە لە زانکۆ تایبەتەکانی هەرێم بخوێنن.

حەوتەم: مەرجە تایبەتییەکانی وەرگرتن بۆ دەرچووانی پەیمانگە تەکنییەکان

بۆ وەرگرتن لە	تێکڕای نمرەی	بەمەرجێك
بەشی پزیشکی ددان	٩٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی دووەم لەسەر ئاستی هەرێم لە بەشی پزیشکی تەکنیکی ددان بۆ ساڵی دەرچوونی (٢٠١٦ – ٢٠١٧).
بەشی ئەندازیاری شارستانی	٨٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی بیناکاری بێت.
بەشی ئەندازیاری نەوت	٨٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی تەکنەلۆجیای نەوت بێت.
بەشی ئەندازیاری هێکاری و ڕوپێوی	٨٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشەکانی ڕووپێوی بێت.
بەشی ئەندازیاری میکانیک	٧٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی میکانیک بێت.
بەشی ئەندازیاری میکاترونیك، ووزە، بەرهەرمهێنانی	٧٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشەکانی ووزە، میکانیک بێت.
بەشی ئەندازیاری کارەبا	٧٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی کارەبا بێت.
بەشی ئەندازیاری کۆمپیوتەر و گەیاندن کۆمپیوتەر	٧٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشەکانی کۆمپیوتەر، گەیاندن، تەکنەلۆجیای زانیاری بێت.
بەشەکانی تەکنەلۆجیای زانیاری (I T) و سیستەمی زانیاری	٦٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی تەکنەلۆجیای زانیاری بێت.
بەشی یاسا	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی کارگێری یاسا بێت.
بەشی شیکردنەوەی نەخۆشییەکان	٦٠% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی شیکردنەوەی نەخۆشییەکان بێت.
بەشەکانی زمانی ئینگلیزی، ئەدەبی ئینگلیزی، وەرگێڕان	٥٥% کەمتر نەبێت	دەرچووی بەشی زمانی ئینگلیزی بێت.
بەشی ژمێریاری	کراوە	دەرچووی بەشی کارگێری بانکەکان یان بەشی ژمێریاری بێت.
بەشی دارایی و بانك	کراوە	دەرچووی بەشی کارگێری بانکەکان بێت.
بەشی کارگێری کار	کراوە	دەرچووی بەشی کارگێری بێت.
بەشی گەشتوگوزار	کراوە	دەرچووی بەشی ڕێبەری گەشتیاری یان بەشی کارگێری دەزگاکانی گەشتیاری بێت.
بەشی ڕاگەیاندن	کراوە	دەرچووی بەشی ڕاگەیاندن بێت.
بەشی کارگێری یاسا	کراوە	دەرچووی بەشی کارگێری یاسا بێت.

هەشتەم: ڕاستاندنی بڕوانامەكان

١- هەر قوتابی/خوێندكارێك دانیشتووی پارێزگەكانی ئیدارەی هەرێمی كوردستان بێت بڕوانامەی ئامادەیی لە دەرەوەی هەرێم بە دەست هێنا بێت ناوی لە لیستی وەرگیراوان لە زانكۆ و پەیمانگە تایبەتەكان هەبوو ناوەكەی دەخرێتە دەرەوە وە مافی قەرەبوو كردنەوەی نابێت.

٢- وەرگرتنی كۆتایی لە زانكۆ و پەیمانگە تایبەتەكان بەندە بە پێشكەشكردنی بڕوانامەی ڕەسەنی ئامادەیی یان پەیمانگە یان بڕیاری بەرابەركردنی بڕوانامە لەلایەن قوتابی/خوێندكار كە پێی داوای وەرگرتن پێشكەش دەكات.

٣- ئەوانەی بڕوانامەكانیان لە دەرەوەی وڵات بە دەست هێناوە دەبێت پێش پێشكەشكردنی داواكاری وەرگرتن، بڕوانامەكانیان یەكسان كرابێت لە وەزارەتی پەروەردەی هەرێم.

٤- ئەو قوتابی/خوێندكارانەی دەرەوەی وڵات كە داواكاری وەرگرتن پێشكەش بەو بەشانە دەكەن كە وانەی مفاضە لەیان هەیە، پێویستە لەگەڵ پێشكەشكردنی كردن نمرەی ئەو وانانە لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی ئەزموونەكانی سەر بە وەزارەتی پەروەردە دیاری بكەن.

٥- بڕوانامەی دەرچوون لە زانكۆ و پەیمانگە تایبەتەكان بەهیچ قوتابی/خوێندكارێك نادرێت ئەگەر پێشتر ڕاستی و دروستی (صحه الصدور) بۆ بڕوانامە ئامادەییەكەی لە وەزارەتی پەروەردەی عێراقی فیدراڵ یان هەرێم بۆ نەكرابێت، كە پێویستە ئەم ڕاستاندنە بە نوسراوی نهێنی ئەنجامبدرێت.

٦- هیچ بڕوانامەیەكی ئامادەیی لە قوتابیان/خوێندكاران لە كاتی وەرگرتنیان وەرناگیرێت ئەگەر بڕوانامەكە بە فەرمی ئاڕاستەی ئەو زانكۆیە نەكرابێت كە لێی وەرگیراوە.

٧- دەرچووانی ئامادەیی شارەكانی دەرەوەی هەرێم كە دانیشتوی ناوەراست و باشوری عێراقن, دەبێت بڕوانامەكانیان لە وەزارەتی پەروەردەی حكومەتی عێراقی فیدراڵ ڕاستاندنی بۆ بكرێت لە ڕێگەی وەزارەتەوە.

٨- هیچ قوتابی/خوێندكارێك پاش دەرچوونی لە زانكۆ و پەیمانگە تایبەتەكان دان بە بڕوانامەكەی نانرێت ، ئەگەر فەرمانی وەزاری وەرگرتن (القبول) و فەرمانی زانكۆیی دەرچوونی (التخرج) بۆ دەرنەچوو بێت بە پێ ی یاسا و ڕێنماییە كارپێكراوەكان.

٩- بڕوانامەی بەنمرەی دەرچوونی قوتابی/خوێندكار پێویستە مۆری زانكۆ یان پەیمانگە و واژووی هەر یەك لە (فەرمانبەری ئامادەكار، بەرپرسی تۆماری زانكۆ، سەرۆكی بەش، ڕاگری كۆلێژ یان پەیمانگە، سەرۆكی زانكۆ) لەسەر بڕوانامەكە هەبێت، بەپێچەوانەوە پەسند ناكرێت.

١٠- پشتگیری دەرچوونی قوتابی/خوێندكار پێویستە مۆری زانكۆ یان پەیمانگە و واژووی هەر یەك لە (ڕاگری پەیمانگە، سەرۆكی زانكۆ) لەسەر بڕوانامەكە هەبێت، بەپێچەوانەوە پەسند ناكرێت.

١١- پەسندکردنی (پشتگیری دەرچوون، بروانامەی بەنمر، بروانامەی هەڵواسراو) لە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی, لە ڕوانگەی مادەی (٢٥) لە یاسای ژمارە (٢)ی ساڵی (٢٠١٣) بە دانانی خانەیەك بۆ پەسەند کردنی وەزارەت.

١٢- هەر قوتابی/خوێندکارێك مافی وەرگرتنی یەك وێنە لە بڕوانامەی دەرچوونی بە نمرەی بە زمانەکانی (کوردی ، عەرەبی، ئینگلیزی) هەیە بەخۆرایی لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان. پێویستە گشت نووسینەکانی سەر کلێشەی بڕوانامەکە بەو زمانە بێت کە دەرچووان داوای دەکەن، نەوەك لە هەمان کلێشەی بڕوانامەدا زمانی جیاجیا هەبێت، بەڵام لەکاتی داواکاردنی وێنەی دووەم یاخود زیاتر لەبڕوانامەی بەنمرە بە زمانەکانی (کوردی ، عەرەبی، ئینگلیزی) لەلایەن دەرچوانەوە، ئەوا زانکۆ یان پەیمانگە دەتوانی بڕێك پارە بۆ هەر بروانامەیەکی بەنمر وەربگرێت بەمەرجێك لە (١٥٠٠٠)دینار زیاتر نەبێت.

١٣- لەبەرامبەر وەرگرتنی بروانامەی دەرچوونی هەڵواسراو (جیداری) زانکۆ یان پەیمانگە نابێت هیچ برەپارەیەك لە دەرچوانی وەربگرێت.

١٤- لەکاتی پێدانی پشتگیری دەرچوون، هەر قوتابیان/خوێندکاران مافی وەرگرتنی پشتگیری دەرچوونی هەیە بە زمانەکانی (کوردی ، عەرەبی، ئینگلیزی) پێویستە گشت نووسینەکانی سەر کلێشەی بڕوانامەکە بەو زمانە بێت کە دەرچووان داوای دەکەن وە نابێت هیچ برەپارەیەك لە دەرچوانی وەربگرێت لەبەرامبەر داواکردنی وێنەی دووەم یاخود زیاتر.

١٥- لەکاتی پێدانی پشتگیری دەرچوون بە قوتابیان/خوێندکاران پێویستە شوێنی ئاراستە کردن بە روونی دیاری بکرێت.

١٦- لەکاتی پەسەندکردنی بڕوانامەی بەنمرە یان پشتگیری دەرچوون لە وەزارەتی خوێندنی باڵا و توێژینەوەی زانستی، پێویستە ئەم بەڵگەنامانەی لەگەڵدابێت (ئەو بڕوانامەیەی کە پێی لە زانکۆ و پەیمانگە وەرگیراوە، فەرمانی وەزاریی وەرگرتن و فەرمانی دەرچوون).

١٧- هەر کەسێك بڕوانامەی ساختە (مزور) پێشکەش بە زانکۆ بکات بۆ وەرگرتن، پاش ئاشکرابوونی لە هەر قۆناغێکی خوێندن بێت لە خوێندن دادەبڕێنرێت وە ئەگەر دەرچوو بێت بڕوانامەکەی لێ وەردەگرێتەوە و بێ قەرەبووکردن خۆی توشی لێپرسینەوەی یاسایی دەکات و وێنەیەك لە بڕوانامە ساختەکەی دەدرێتە داواکاری گشتی, وە زانکۆی پەیوەندیدار بەدواداچوون لەسەر بابەتەکە بکات و گشتاندن بە بڕوانامە ساختەکەی دەکرێت بۆ سەرجەم وەزارەت ودەزگاو دامەزراوەو سەندیکاکانی هەرێمی کوردستان و عێراقی فیدراڵ بەمەبەستی ئاگادارکردنەوەیان لەم بابەتە.

١٨- ئەوانەی بڕوانامەی ئامادەیی لقی زانستی و وێژەیی لە ناوەراست و باشوری عێراق و دەرەوەی عێراق بەدەست دێنن هەمان ماف و ئیمتیازاتی دەرچووانی هەرێمی کوردستانیان دەبێت بۆ وەرگرتن لە زانکۆ تایبەتەکان.

نۆیەم- کارە کارگێرییەکان:

١- مەرجە بۆ ئەوانەی فەرمانبەرن کە دەوامەکانیان هاوکاتە لەگەڵ دەوامی خوێندنیان مۆڵەتی خوێندن لە فەرمانگەی خۆی بهێنن, بە پێچەوانەوە لەکاتی دەرچوونیان لە زانکۆکەیان ئەگەر دەوامی فەرمانگەکەی هاوکات بوو لەگەڵ دەوامی زانکۆکەی ئەوا بڕوانامەکەی لەلایەن وەزارەتەوە پەسەند ناکرێت.

٢- بۆ هەر قوتابی/خوێندکارێك دۆسیەیەك دەکرێتەوە و دەبێت سەرجەم بەڵگەنامەکان لە خۆبگرێت، بەتایبەتی بڕوانامە و فەرمانی وەزاری و زانکۆیی وەرگرتن و تێکڕای بەڵگەنامەکانی تری پێویست.

٣- پێویستە زانکۆ یان پەیمانگە داوای پشکنینی پزیشکی لە قوتابی/خوێندکار بکات بەم شێوەیەی کە لە زانکۆ حکومییەکان پەیڕەو دەکرێت.

٤- پێویستە زانکۆ و پەیمانگاکان هەموو دۆسییەکانی پەیوەست بە پرۆسەی خوێندنی هەبێت.

٥- نابێ قوتابی/خوێندکار دەست بەدەوامی فەرمی بکات تاکو ناوی لە سیستەمی وەرگرتنی ئەلکترۆنی لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان ڕادەگەیەنرێت، هەر دەوامێکی بەدەر لەم شێوەیە بە نایاسایی لە قەڵەم دەدرێت.

٦- پێویستە زانکۆ و پەیمانگەکان سەرجەم یاسا و ڕێنماییەکانی تایبەت بە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە تابلۆی ئاگادارییەکان وە سایتی تایبەت بە زانکۆ بڵاو بکرێتەوە.

٧- ڕێکارە کارگێڕییەکانی وەرگرتن بەڕیزبەند بەم شێوەیەی خوارەوە دەست پێ دەکات و ناکرێت ئەم ڕیزبەندیە بەزێنرێت یان سەرپێچی لێبکرێت:

أ- پەسندکردنی پلانی وەرگرتن لەلایەن وەزارەت.

ب- پێشکەش کردنی داواکاری وەرگرتن لە ڕێگای (PS Line)

ج- ئەنجامدانی گرێبەست لە نێوان زانکۆ یان پەیمانگە لەگەڵ قوتابی/خوێندکار.

د- وەرگرتنی قستی یەکەم لە کرێی خوێندن.

هـ- دەرکردنی فەرمانی وەزاری بە وەرگرتنی کۆتایی قوتابیان/خوێندکاران

و- دەرچوونی فەرمانی زانکۆیی (فەرمانی کارگێری) بە وەرگرتنی قوتابیان/خوێندکاران.

٨- پێویستە زانکۆ یان پەیمانگە مۆری تایبەتی خۆی هەبێت لە سەر هەموو بەڵگەنامەکانی دەرچوو و گرێبەست لەگەڵ قوتابی/خوێندکار واژۆ و مۆرکراو بێت.

٩- زانکۆکان دەتوانن سوود لە ڕێنمایی تاقیکردنەوە و ڕێکاری قوتابیان/خوێندکاران ژمارە (١) و (٢) وەربگرن, کە هاوپێچە بەلەبەرچاوگرتنی سیستمی خوێندن و تایبەتمەندی هەر زانکۆیەکی تایبەت.

١٠- زانکۆ تایبەتەکان پابەند دەبن بە سەرجەم خاڵەکانی ڕێنماییەکانی پرۆسەی دڵنیایی جۆری و زانستخوازی بەردەوام تەندروستی و سەلامەتی.

١١- لەسەر زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان پێویستە زۆر بە ووردی یاسا و ڕێنماییەکان جێبەجێ بکەن وە بەهیچ شێوەیەك هەڵاوێرکردن (إستثناء) و بەزاندنی یاسا و ڕێنماییەکان بەهەر پاساوێك بێت ڕێگەی پێ نادرێت.

١٢- لەکاتی بوونی دووانە (التوأمە) لە نێوان زانکۆیەکی خۆماڵی و زانکۆیەکی دەرەوە ڕەچاوی رەزامەندی و ئەو مەرجانە دەکرێت، کە لە لایەن وەزارەتەوە دەخرێتە سەر زانکۆکە بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی کارکردن.

١٣- فۆرمی گرێبەستی ساڵانەی نێوان قوتابی/خوێندکار و زانکۆ دەنێردرێت بۆ وەزارەت بەمەبەستی یەکخستنی و پەسەندکردنی دواتر کارپێکردنی.

١٤- بۆ هەر حاڵەتێکی تر کە لە بڕگەکانی سەرەوە دا نەهاتووە، یا باس نەکراوە، ڕەچاوی مەرج و ڕێنماییەکانی زانکۆ حکومییەکان دەکرێت، لەگەڵ ڕەچاوکردنی تایبەتمەندی خوێندن لە هەر زانکۆیەکی تایبەت.

١٥- پێویست زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لەگەڵ دەستپێکردنی هەر کۆرسێکی خوێندن ئاماری قوتابیان / خوێندکاران و ستافی وانەبێژان و کارمەندان بنێرن بۆ هۆبەی ئاماری زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لە وەزارەتمان.

١٦- گۆڕینی دەوامی قوتابیان / خوێندکاران لە نێوان دەوامی خوێندنی (ئێواران – بەیانیان) لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان بەهیچ شێوەیەك ڕێگەپێدراو نییە تەنها بەشێوەی میوانداری (استضافة) دەبێت وە بڕوانامەکەی بە دەوامی خوێندنی پێشووی خۆی پێدەدرێت.

دەیەم- ڕێنماییە داراییەکان:

١- هەر لێخۆشبونێك لە کرێی خوێندنی قوتابی/خوێندکار پێویستە ڕەزامەندی وەزارەتی پێ وەرگیرابێت.

٢- ساڵانە پێداچونەوەی نرخەکانی خوێندن لەسەرجەم زانکۆ تایبەتەکان دەکرێت پاڵپشت بەبڕگەی (٦) لە مادەی (١٢) ی یاسای ژمارە (٢) ساڵی (٢٠١٣) .

٣- وەرگرتنی پارەی ساڵانەی کرێی خوێندنی قوتابی/خوێندکار بە گرێبەست دیاری بکرێت پاش ڕەزامەندی وەزارەت لەسەر کرێیەکە.

٤- سزادانی قوتابی/خوێندکار بە پارە بەهۆی دواکەوتنی قستی پارەی خوێندن ڕێگەی پێنەدراوە و زانکۆ دەتوانێ قوتابی/خوێندکاری قەرزدار ئاگادار بکاتەوە بۆ ماوەیەکی دیاری کراو قیستەکە بدات، ئەگەر لەو ماوەیە پارەکەی نەدا ئەوا لە خوێندن بێ بەشی دەکات.

٥- بۆ زانکۆ یان پەیمانگە نییە پارە لە قوتابی/خوێندکاری قوناغی یەکەم وەربگرێت تا ناوی لە سیستەمی ئەلکترۆنی (PS Line) ڕادەگریەندرێت و گرێبەستی لەگەل واژوو دەکرێت.

٦- کردنەوەی خولی بە پارە لە ناو زانکۆ ڕێگە پێنەدراوە, جگە لە خوێندنی بەرایی (التمهيدي) و کردنەوەی خولی زمانەوانی, کۆمپیوتەر, بەمەرجێك پێش وەخت ڕەزامەندی وەزارەتی لەسەر وەرگیرابێت و ڕێگەی پێ درابێت. ئەم خولانە دەبێ بۆ خودی قوتابیان/خوێندکارانی زانکۆکە بێت.

٧- نابێت نرخی (User & Password) لەبەرامبەر فرۆشتنی فۆڕم لە (٢٠٠٠) دوو هەزار دیناری عێراقی زیاتر بێت بەمەبەستی پێشکەش کردنی وەرگرتن لە سیستەمی ئەلکترۆنی (PS Line)، وە بە وەسڵی فەرمی ئەو پارەیە لە قوتابی/خوێندکار وەربگیرێت.

٨- داواکاری بۆ سکاڵا و دواخستنی خوێندن دەبێ بێ بەرامبەر بێت.

٩- پارەی تانەدان (اعتراض) بۆ پێداچونەوە بە نمرەی تاقیکردنەوەکان نابێت لە (٣٠٠٠) سێ هەزار دینار تێپەڕێت بۆ هەر وانەیەك.

١٠- وەرگرتنی پارە لە قوتابی/خوێندکار بۆ دووبارەکردنەوەی تاقیکردنەوەی وەرزی وکۆتایی ساڵ ڕێگە پێنەدراوە.

١١- وەرگرتنی پارە لە قوتابی/خوێندکار بەرامبەر ئاڕاستەکردنی نووسراو بۆ هەر شوێنێکی تری دەرەوەی زانکۆ ڕێگە پێنەدراوە.

١٢- کرێی خوێندن بریتی دەبێت لە پێشکەشکردنی سەرجەم پێداویستیەکانی پڕۆسەی خوێندن و سەرجەم ئەو خزمەتگوزاریانەی کە لە کاتی پڕۆسەکە پێشکەش بە قوتابی/خوێندکار دەکرێت، بۆ ئەوەی پڕۆسەکە سەرکەوتوو بێت و دڵنیایی جۆری تیایدا بەرجەستە بکرێت، بۆیە ڕێگە نادرێت جگە لە پارەی خوێندن، هیچ پارەیەکی تر لە قوتابی/خوێندکار وەربگیرێت وەك پارەی ئینتەرنێت و ویب سایت، یاخود دابینکردنی کەلوپەل بۆ تاقیگە پزیشکیەکان و تاقیگەی پسپۆڕیەکانی تر و پێدانی شوێنی وەستانی ئوتومۆبێل، یاخود ناسنامەی زانکۆ.

١٣- زانکۆ و پەیمانگە بۆی هەیە لەکاتی دواخستنی ساڵی خوێندنی قوتابی/خوێندکار بەهەر هۆیەك بێت بڕە پارەیەك لە قوتابی/خوێندکار وەربگرێت بەمەرجێك لە (٣٠٪)ی کرێی خوێندنی ساڵانەی تێپەڕ نەکات، وە بۆ ساڵی داهاتوو لە کاتی گەڕانەوەی قوتابی / خوێندکار نابێت وەرگرتنی کرێی خوێندنی لە (٧٠٪) تێپەر بکات.

١٤- ئەگەر لە خانەوادەیەك دوو قوتابی / خوێندکار یان زیاتر هەبێت بەمەرجێك ناویان لەسەر یەك پسولەی خوراك هەبێت لەیەك کاتدا پێکەوە لە زانکۆ یان پەیمانگەیەکی تایبەت دا هەبێت ئەوا قوتابی / خوێندکاری یەکەم تەواو کرێی خوێندن دەدات وە قوتابی/ خوێندکاری دووەم نیوە کرێی خوێندن دەدات. ئەگەر بوون بە سێ قوتابی/خوێندکار ئەوا دوو قوتابی/خوێندکاریان پارەی تەواو کرێی خوێندن دەدەن وە قوتابی/خوێندکاری سێیەم خوێندنەکەی بەخۆرایی دەبێت، ژمارەیان لە چوار یان زیاتر بێت بەهەمان شێوە تەنها یەك قوتابی/خوێندکاری خوێندنەکەی بە خۆرایی دەبێت. ئەگەر قوتابی/خوێندکارێك دابرانی بۆ کرا بەهەر هۆیەك بێت ئەوا بەهەمان شێوەی ژمارەی قوتابی/خوێندکاری ماوە پاش دابراندن وەك لەسەرەوە ئاماژەمان پێکردوە مامەڵەیان لەگەل دەکرێت.

١٥- پێویستە ساڵانە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان پاکانەی باجی دەرامەت بەپێی ڕێنماییە داراییەکان پەیڕەو بکات.

١٦- زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان پێویستە پابەند بن بە جێ بەجێ کردنی گشت بڕگەکانی ڕێنمایی ژمارە (٢) ساڵی ٢٠١٦ کە تایبەتە بە وەرگرتنی رسومات لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان لەلایەن وەزارەتەوە.

١٧- زانكۆ و پەیمانگە تایبەتەکان پێویستە پابەندبن بە جێ بەجێ کردنی گشت خاڵەکانی فەرمانی وەزاریمان ژمارە (٧٩٧٣) لە (٢٠١٦/٥/٢٤) کە تایبەتە بە سزای پێبژاردن (غرامە) لەبەرامبەر هەر سەرپێچیەك لە جێ بەجێ نەکردنی یاسا و رێنماییەکانی وەزارەتمان.

١٨- ئەگەر ئەو قوتابی/خوێندکارانەی کەوتوو (راسب)بن ئەوا کرێی خوێندنیان بەم رێژانەی کە لە خشتەی خوارەوە ئاماژەی پێکراوە لێیان وەردەگیرێت:

ژ	ژمارەی وانەی کەوتن لە سیستەمی ساڵانە	ژمارەی وانەی کەوتن لە سیستەمی وەرزی	رێژەی وەرگرتنی کرێی خوێندن
١	دوو وانە	سێ وانە	٣٠%
٢	سێ وانە	چوار وانە	٤٥%
٣	چوار وانە	پێنج وانە	٦٠%
٤	پێنج وانە و زیاتر	شەش وانە و زیاتر	١٠٠%

پانزەهەم: رێنماییەکانی گواستنەوەی خوێندنی قوتابیان/ خوێندکاران پێوەرە گشتییەکانی گواستنەوە:

١- لەبەر ئەوەی قوتابییان/ خوێندکاران بەخواستی خۆیان دەستنیشانی زانکۆ یان پەیمانگا دەکەن کە دەیانەوێت لێی بخوێنن، بۆیە گواستنەوەی قوتابیان/ خوێندکاران لە نێوان زانکۆ تایبەتەکانی هەرێم سنوردار دەبێت .

٢- مەرجە رەزامەندی هەردوو زانکۆ بەدەست بێنێت بۆ گواستنەوە.

٣- گواستنەوە لە (٧/١) دەست پێ دەکات تا (٩/٣٠) .

٤- گواستنەوە تەنها دوای قۆناغی یەکەم دەبێت.

٥- میوانداری لە زانکۆ تایبەتەکان رێگە پێنەدراوە بۆ قوتابیان/ خوێندکارانی ناوەوە و دەرەوەی عێراق .

٦- گواستنەوە و میوانداری لە زانکۆ تایبەتەکان بۆ زانکۆ حکومیەکان رێگە پێنەدراوە.

٧- قوتابی/خوێندکار بۆی هەیە خوێندنەکەی لە زانکۆ تایبەتەکانی هەرێم بگوازرێتەوە بۆ زانکۆ تایبەتەکانی دەرەوەی هەرێم و عێراق لەهەمان پسپۆری خۆی بەمەرجێك ئەو زانکۆیەی بۆی دەچێ باوەرپێکراو بێت.

٨- پێویستە کۆنمرەی ئامادەیی قوتابی/خوێندکار هەمان کۆنمرەی وەرگیراو بێت لە زانکۆ تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان لە ساڵی وەرگرتنی.

٩- تەنها گواستنەوە بۆ بەشی هاوشێوە دەکرێت.

١٠- دابەزین لە بەشێکەوە بۆ بەشێکی دیکە لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان رێگەپێنەدراوە، ئەگەر قوتابی/خوێندکار ویستی بەشەکەی بگۆرێت پێویستە هەڵوەشاندنەوەی وەرگرتنی لەو بەشەی وەرگیراوە بۆ بکرێت و بەپێی مەرج و رێنماییەکانی وەرگرتن بچێتەوە پێشبرکێی وەرگرتن لەو بەشەی دەیەوێت بخوێنێت بە مەرجێك لە فۆرمی پێشکەشکردن ئاماژەی پێکردبێت.

أ- گواستنەوە لە نێوان زانکۆ تایبەتەکانی هەمان پارێزگا لە هەرێم:-

گواستنەوەی قوتابی/ خوێندکار لە زانکۆکانی هەمان پارێزگا ناکرێت، تەنها بۆ ئەم حاڵەتانەی خوارەوە ڕێگەپێدراوە:-

١- نەمانی یاخوود هەڵپەساردنی وەرگرتن لە بەشەکەی یان زانکۆ یاخود پەیمانگەکەی .

٢- بڕیاری لیژنەی بەرزەفتکردن بە گواستنەوەی قوتابی/خوێندکار لە کاتی سەرپێچیکردنی بەهەر هۆیەك .

٣- گواستنەوەی قوتابی/خوێندکار لە زانکۆ حکومییەکان بۆ زانکۆ تایبەتەکان ئاساییە بەڕەچاوکردنی کۆنمرەکەی کە دەبێت هاوتابێت لەگەڵ ئەو کۆنمرەیەی کە لەساڵی وەرگرتنی لە پسپۆڕییەکەی وەرگیراوە وە نوسراوی لاری نەبوونی هەردوو زانکۆ و ئەنجامدانی پێوانەی زانستی (المقاصة العلمیة) بکات.

ب- گواستنەوەی قوتابی/خوێندکار لە نێوان زانکۆ تایبەتەکانی شارە جیاجیاکانی هەرێم لەم حاڵەتانەی خوارەوە دەکرێت :-

١- گواستنەوەی خانەوادەی قوتابی/خوێندکار بۆ پارێزگایەکی تری هەرێم بە پێشکەشکردنی بەڵگەنامەی فەرمی.

٢- گواستنەوەی شوێنی کاری قوتابی/خوێندکار ئەگەر فەرمانبەر بوو، یان بەخێوکاری (ولی أمر) ئەگەر فەرمانبەر بوو بە پێشکەشکردنی بەڵگە.

٣- هاوسەرگیریکردنی قوتابی / خوێندکار لە پارێزگایەکی تر .

٤- وەفاتی بەخێوکاری (ولی أمر) قوتابی / خوێندکار.

٥- نەخۆشی درێژ خایەن بە پێشکەش کردنی بەڵگەنامەی پزیشکی پەسەندکراو .

ج: گواستنەوەی قوتابیان/خوێندکاران لە زانکۆکانی ناوەڕاست و باشوری عێراق بۆ زانکۆ تایبەتەکانی هەرێمی کوردستان:

١- گواستنەوە لەسەرووی قۆناغی یەکەم دەبێت .

٢- هەمان مەرج و ڕێنماییەکانی وەرگرتنی قوتابیان/خوێندکارانی هەرێمی کوردستان لەسەر دەرچووانی ناوەڕاست و باشووری عێراق جێبەجێ دەکرێت لە ڕووی کۆنمرە، جگە لەو (٢١) نمرەیەی کە دەبەخشرێت بۆ قوتابیان/خوێندکارانی هەرێم کە دەرچووی ساڵی یەکەم و خولی یەکەم، لەگەڵ ئەو (٧) نمرەیەی کە دەدرێت بە دەرچووانی ساڵی یەکەم خولی دووەم بۆ دەرچووانی ساڵی تازەی خوێندن.

٣- پێویستە ئەو زانکۆیەی کە قوتابی /خوێندکار لێی دەخوێنێ باوەڕپێکراو بێت .

٤- پێویستە کۆنمرەی هاوتا بێت لەگەڵ ئەو کۆنمرەیەی کە قوتابییانی هەرێم پێی وەرگیراون لە ساڵی وەرگرتنیدا.

٥- پێوانەی زانستی (المقاصة العلمیة)یەی بۆ بکرێت بە پێی ڕێنماییەکان .

٦- لاری نەبوونی گواستنەوەی هەردوو زانکۆ بەدەست بێنێت.

د: گواستنەوەی خوێندنی قوتابیان/خوێندکارانی دەرەوەی وڵات بۆ زانکۆ تایبەتەکانی هەرێم:

١- گواستنەوە لەسەروی قۆناغی یەکەم دەبێت .

٢- هەمان مەرج و ڕێنماییەکانی وەرگرتنی قوتابیان/خوێندکارانی هەرێمی لەسەر جێبەجێ دەکرێت لە رووی کۆنمرە، جگە لەو (٢١) نمرەیەی کە دەبەخشرێت بۆ قوتابیان/خوێندکارانی هەرێم کە دەرچووی ساڵی یەکەمن و خولی یەکەم، لەگەڵ ئەو (٧) نمرەیەی کە دەدرێت بە دەرچووانی ساڵی یەکەم و خولی دووەم .

٣- پێویستە ئەو زانکۆیەی کە قوتابی /خوێندکار لێی دەخوێنێ باوەڕپێکراو بێت و ناوی لە لیستی زانکۆ باوەڕپێکراوەکانی ڕێکخراوی یونسکۆ هەبێت.

٤- پێویستە کۆنمرەی هاوتا بێت لەگەڵ ئەو کۆنمرەیەی کە قوتابیانی هەرێم پێی وەرگیراون لە ساڵی وەرگرتنی ئەگەر دەرچووی ئامادەییەکانی هەرێم و عێراق نەبێت.

٥- پێوانەی زانستی بۆ بکرێت بە پێی ڕێنماییەکان .

٦- لارینەبوونی گواستنەوەی هەردوو زانکۆ بەدەست بێنێت، لارینەبوونەکە و نمرەکانی کۆرسەکان لە باڵوێزخانەی عێراق و وەزارەتی دەرەوەی ئەو وولاتەی کە لێی دەخوێنێت پەسەند کرابێت .

٧- بۆ هەموو بڕگەکانی گواستنەوە لەناوەوە و دەرەوەی عێراق و هەرێم پێویستە ڕەچاوی ڕێنماییەکانی (المقاصة والتحميل) بکرێت کە لە زانکۆ حکومیەکانی هەرێمی کوردستان پەیڕەو دەکرێت.

دوانزەهەم: میکانیزمی وەرگرتن لە زانکۆ و پەیمانگەکان .

أ- پلانی وەرگرتن لە زانکۆ و پەیمانگەکان

ژ	بۆ وەرگرتن لە	پلانی وەرگرتن
١	بەشی پزیشکی ددان	٥٠
٢	بەشی ئەندازیاری تەلارسازی	٥٠
٣	کۆمەڵەی بەشە ئەندازەییەکان جگە لە تەلارسازی	٧٥
٤	کۆمەڵەی بەشە زانستییەکان	٨٠
٥	بەشی یاسا	١٠٠
٦	کۆمەڵەی بەشەکانی رامیاری و پەیوەندییەکان	١٢٠
٧	کۆمەڵەی بەشە زمانەوانییەکان	٩٠
٨	کۆمەڵەی بەشە پەروەردەیی	١٢٠
٩	کۆمەڵەی بەشە هونەرییەکان	٩٠
١٠	کۆمەڵەی بەشە کارگێریی و ئابوورییەکان	١٤٠
١١	کۆمەڵەی بەشە کارگێرییەکانی پەیمانگە	١٧٠
١٢	کۆمەڵەی بەشە تەکنیەکانی پەیمانگە	١٠٠
١٣	کۆمەڵەی بەشە پزیشکییەکانی پەیمانگە	١٠٠

تێبینی:

مەرج نییە گشت زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان تەواوی ڕێژەی پلانی وەرگرتنیان پێبدرێت، بەڵکو دەکەوێتە سەر ڕێژەی پابەندبوونیان بە بنەماکانی دڵنیایی جۆری و ئامادەیی ستافی وانەبێژی و تاقیگەو ژینگەی زانکۆ و پەیمانگاو پێداویستەکانی.

ب- ڕێژەی وەرگرتن لە زانکۆ و پەیمانگەکان.

ژ	هەلگرانی بروانامە	ڕێژەی وەرگرتن لە کۆی پلانی وەرگرتن	ئەم ساڵ	سالانی پێشوو
١	دەرچووانی ئامادەیی	%٨٠	%٩٠	%١٠
٢	دەرچووانی لقە پیشەییەکان	%٥	%٩٠	%١٠
٣	دەرچووانی پەیمانگەی پێنچ ساڵەی سەر بە وەزارەتی پەروەردە	%٥	%٩٠	%١٠
٤	دەرچووانی پەیمانگەی تەکنیکی دوو ساڵە	%١٠	%٩٠	%١٠

تێبینی:

١- ئەو بەشانەی تەنها دەرچووانی ئامادەیی تێدا وەرەگیرێت ئەوا کۆی پلانی وەرگرتن دابەش دەکرێت بە ڕێژەی (%٩٠) بۆ دەرچووانی ئەمساڵ و (%١٠) بۆ دەرچووانی ساڵانی پێشوو.

٢- ئەگەر لەو بەشانەی کە ڕێژەی وەرگرتنی لقە پیشەیی و پەیمانگە پێنج ساڵی و پەیمانگە تەکنییکەکان پڕنابێتەوە، ئەوا بە دەرچووانی ئامادەیی پڕ دەکرێتەوە. وە بەپێچەوانەوە ئەگەر ڕێژەی وەرگرتنی دەرچووانی ئامادەیی پڕنەبۆوە ئەوا دەکرێت بە دەرچووانی لقە پیشەیی و پەیمانگە پێنج ساڵی و پەیمانگە تەکنییکەکان پڕبکرێتەوە بە مەرجێك گشت ڕێنماییەکانی وەرگرتنیان لەسەر بەرجەستەبێت.

سێنزەهەم: وانە هاوپەیوەندیدارەکان:

ئەگەر هاتوو ژمارەی ئەو قوتابیانەی/خوێندکارانەی، کە کەمترین کۆنمرەکانیان یەکسانە، زیاتر بوو لەو ژمارەیەی بڕیارە وەربگیرێن لە بەشێکی دیاریکراودابەپێی پلانی وەرگرتن، ئەوا ناوەکان بەپێی وانە هاوپەیوەندیدارەکان دەچنە خانەی پێشبڕکێوە، هەروەکو لەم خشتەیەی خوارەوەدا ڕوونکراوەتەوە:

بەش	وانە هاوپەیوەندیدارەکان
پزیشکی ددان	کیمیا / فیزیا / زیندەوەرزانی
بەشە ئەندازیارییەکان	کیمیا / فیزیا / بیرکاری/ زیندەوەرزانی
بەشە زانستییەکانی هەردوو کۆلێژی زانست و پەروەردە	کیمیا / زیندەوەرزانی / فیزیا / بیرکاری
هەموو بەشەکانی دیکە	بەپێ ی پسپۆری

چواردەهەم: وەرگرتنی یەکەمەکانی قۆناغی یەکەم لە پەیمانگە تەکنیکییەکان لە بەشی هاوشێوەی زانکۆ تایبەتەکان:

١- دەرچووانی پلەی یەکەم لە قۆناغی یەکەم لەسەر ئاستی بەش لە پەیمانگە تەکنیکییە تایبەتەکان (دوو ساڵە) (جگەلە پسپۆرییە پزیشکی و ئەندازەییەکان) دوای بەدەستهێنانی لاری نەبوونی زانکۆیەکی تایبەت و وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەت، مافی درێژەدان بە خوێندن لە قۆناغی یەکەم لە بەشی هاوشێوەی پسپۆرییەکەی دەبێت لە زانکۆ تایبەتەکان.

٢- تێکڕای کۆنمرەی یەکەمی بەش لە قۆناغی یەکەم پێویستە لە (زۆر باشە) کەمتر نەبێت بۆ وەرگرتن لە قۆناغی یەکەم لە بەشی هاوشێوە لە زانکۆ تایبەتەکان.

٣- زانکۆ تایبەتەکان دوای پێدانی لاری نەبوون بە وەرگرتنی ئەو قوتابی/خوێندکارە و وەرگرتنی ڕەزامەندی وەزارەت، نووسراو بۆ پەیمانگە دەکات بۆ ناردنی وێنەیەك لەبڕوانامەی بەنمرەی ڕەسەنی قوتابی/خوێندکارەکە دەکات.

٤- لەکاتی وەرگرتنی یەکەمی ئاستی بەش لە پەیمانگەکان لە بەشی هاوشێوە لە زانکۆ تایبەتەکان، ئەوا قوتابی/خوێدکاری سوودمەند لە کرێی خوێندنی ساڵی دووەمی پەیمانگە دەبەخشرێت.

پانزەهەم: قوتابی/خوێندکاری خاوەن پێداویستی تایبەت.

أ- قوتابی/خوێندکاری نابینا کە مەرجەکانی وەرگرتنی هەبێت بۆی هەیە داواکاری وەرگرتن ڕاستەوخۆ پێشکەش بکات بە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان بۆ وەرگرتن لەیەکێك لە کۆلێژە مرۆڤایەتییەکان.

ب- قوتابی/خوێندکاری خاوەن پێداویستیی تایبەت ئەگەر لە بەشێك وەرگیرا و جەستەی شیاو نەبوو بۆ ئەو جۆرە خوێندنە، ئەوا زانکۆ یان پەیمانگە تایبەتەکان دوای وەرگرتنی ڕەزامەندی بەڕێوەبەرایەتیی خوێندنی تایبەت و لەبەرچاوگرتنی ئارەزووی قوتابی/خوێندکارەکە بۆی هەیە بیگوازێتەوە بۆ خوێندنێکی شیاوتر بە مەرجێك کۆنمرەکەی لەو بەشەدا وەرگیرابێت و کورسی خوێندنی بەتاڵی مابێت.

ج- ڕەچاوی شوێنی خوێندن و هۆڵ وتاقیگە بۆ خاوەن پێداویستەکان بکرێت .

شانزەهەم: پەیوەندیکردن و نارەزایی

١- ئەو قوتابی/خوێندکارەی ناوی لە هەر زانکۆیەك یان پەیمانگەیەك دەردەچێت پێویستە لە ماوەی (٣) ڕۆژ پاش ڕاگەیاندنی ناوی وەرگیراوان پەیوەندی بە شوێنەکەی خۆی بکات، بە پێچەوانەوە هەڵوەشاندنەوەی پاڵاوتنی بۆ دەکرێت.

٢- هەر قوتابی/خوێندکارێك بەپێی ڕیزبەندی هەڵبژاردنەکانی خۆی بەپێی ڕێنماییەکانی وەرگرتن لەو بەشەی وەردەگیرێت ئەوا بەهیچ شێوەیەك مافی نارەزایی نابێت و خۆی بەرپرسیارە دەبێت لە هەڵەی پڕکردنەوە.

٣- لەکاتی بوونی هەر کێشە و حاڵەتی سکاڵای قوتابیان/خوێندکاران، پێویستە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان بەدواداچوونی تەواو ئەنجام بدات پێش ئەوەی بۆ وەزارەتمان بەرزبکاتەوە.

حەڤدەهەم: پابەندبوون بە ڕێنماییەکانی ئەزموون و ڕێکاری قوتابییان/خوێندکاران

١- قوتابیان/خوێندکاران دەبێت پابەندبن بەدەوام بەپێی ڕێنماییەکانی ئەزمونەکان و ڕێکاری قوتابییان/خوێندکاران کە بەنوسراومان ژمارە (٢٢١٣٠/٥) لە ٢٠٠٩/١٢/١٤ گشتاندنی بۆ کراوە بۆ هەموو زانکۆ و حکومی و تایبەتەکان، بۆ دڵنیابوون لە دەوام و تاقیکردنەوەکان لە لایەن تیمی پشکنینی تایبەت بە دواداچوون دەکرێت.

٢- پێویستە قوتابی/خوێندکار دوای وەرگرتنی کۆتایی لە زانکۆ و پەیمانگە تایبەتەکان پابەندی دەوام بێت و خۆی تەرخان بکات بۆ خوێندن و بەپێی خشتەی وانەکان لە هۆڵەکانی خوێندن ئامادەبێت.

٣- قوتابی/ خوێندکار ئەگەر ڕێژەی ئامادەنەبوونی لەگشت وانەکان گەیشتە (١٠٪) بەبێ بیانووی ڕێپێدراو (عذر مشروع) تێپەڕی دەبێت ئەم ساڵەی خوێندنی بەکەوتوو بۆ هەژمار بکرێت وە هەروەها ئەگەر قوتابی/ خوێندکارێك لە بابەتێك ڕێژەی (١٠٪) تێپەراند دەتوانرێت تەنها لەو بابەتە بەکەوتوو ئەژمار بکرێت ئەگەر ڕێژەی کۆی گشتی ئامادەنەبوو نەگەیشتبوە(١٠٪).

٤- ئەگەر قوتابی/خوێندکار ڕێژەی ئامادەنەبوونی لەکاتی بوونی بیانووی ڕێپێدراو (عذر مشروع) کە بریتیە لە (کۆچی دوای کەسانی نزیك وەکو دایك و باوك و خوشك و برا و هاوسەر و منداڵ یان نەخۆیشی کە دەبێت بە ڕاپۆرتی پزیشکی بسەلمێندرێت) لە (١٥٪) تێپەڕی ئەوا پێویستە لەلایەن زانکۆوە دابڕاندنی لە خوێندن بۆ بکرێت.

٥- دەرفەت بدرێت بەو قوتابی/خوێندکارانەی کە لە کاتی خوێندن بەبەهۆی کارەساتێك بەند دەکرێت بە پێی یاسای سزادانی عێراقی بەمەرجێك ئەم قوتابیە ڕێژەی (١٥٪) ئامادەنەبووی تێنەپەڕاندبێت لە کاتی دەستگیرکردنیدا.

هەژدەهەم: لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم ڕێنماییە کار بەهیچ ڕێنماییەکی تری وەرگرتنی پێشووتر ناکرێت.

د. یوسف گۆران
وەزیری خویندنی باڵا و تویژینەوەی زانستی